

JOHN
GRISHAM
DE VERDEDIGING

AL 25 JAAR DE SUCCESVOLSTE
THRILLERSCHRIJVER TER WERELD

Over het boek

Sebastian Rudd is geen gewone straatadvocaat. Hij werkt vanuit een kogelvrije bestelbus die helemaal aan zijn eisen is aangepast, compleet met internet, bar, koelkastje, comfortabele leren stoelen, geheim wapenvak en een zwaarbewapende chauffeur. Hij heeft geen kantoor, geen partners en slechts één werknemer: zijn chauffeur die ook fungeert als zijn bodyguard, juridisch assistent, vertrouweling en golfcaddy. Hij woont alleen in een klein, maar goed beveiligd appartement, en zijn voornaamste meubelstuk is een ouderwetse pooltafel. Hij drinkt goede cognac en is gewapend.

Sebastian verdedigt mensen die andere advocaten nooit als cliënt zouden accepteren: een drugsverslaafde; een knul met tattoos die volgens zeggen lid is van een satanische sekte en wordt beschuldigd van het verkrachten en vermoorden van twee meisjes; een terdoodveroordeelde gangster; een huiseigenaar die is gearresteerd omdat hij schoot op een SWAT-team dat ten onrechte zijn huis binnendrong.

Waarom deze cliënten? Omdat hij vindt dat iedereen recht heeft op een eerlijk proces, zelfs als hij, Sebastian Rudd, moet bedriegen om dat voor elkaar te krijgen. Hij heeft de pest aan onrechtvaardigheid; hij houdt niet van verzekeringsmaatschappijen, banken en grote ondernemingen; hij wantrouwt alle overheidsinstanties en lacht om de ethische voorschriften die binnen het juridische systeem gelden.

Sebastian Rudd is een van Grishams kleurrijkste, extravagantste en levendigst beschreven hoofdpersonen ooit. *De verdediging* is levensecht, humoristisch en onmogelijk weg te leggen. Dit is John Grisham, koning van de legal thriller, op zijn best.

Over de auteur

John Grisham is de auteur van meer dan dertig thrillers en romans, waarvan er vele verfilmd zijn. Hij is de afgelopen decennia uitgegroeid tot een van de succesvolste thrillerschrijvers aller tijden. In zowel zijn boeken als in zijn eigen leven neemt hij het op voor mensen die er alleen voor staan of die niet de middelen hebben om voor zichzelf op te komen.

De boeken van John Grisham zijn nu ook verkrijgbaar als e-book

<i>De aanklacht</i>	<i>De getuige</i>
<i>Achter gesloten deuren</i>	<i>De gevangene</i>
<i>Advocaat van de duivel</i>	<i>De jury</i>
<i>De affperser</i>	<i>Het laatste jurylid</i>
<i>De bekentenis</i>	<i>De ontvoering</i>
<i>De belofte</i>	<i>De partner</i>
<i>De beschuldiging</i>	<i>Het proces</i>
<i>De broederschap</i>	<i>Het protest</i>
<i>De claim</i>	<i>De rainmaker</i>
<i>De cliënt</i>	<i>De straatvechter</i>
<i>De deal</i>	<i>Het testament</i>
<i>Dilemma</i>	<i>De verbanning</i>
<i>Het dossier</i>	<i>Vergiffenis</i>
<i>De erfgenaam</i>	<i>Verloren seizoen</i>
<i>De erfpachters</i>	<i>Het vonnis</i>
<i>In het geding</i>	<i>De wettelozen</i>
	<i>Winterzon</i>

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken, volg @AWBruna op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina [Facebook.com/AWBrunaUitgevers](https://www.facebook.com/AWBrunaUitgevers).

John Grisham

De verdediging

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel

Rogue Lawyer

Copyright © 2015 by Belfry Holdings, Inc.

Vertaling

Jolanda te Lindert

Auteursfoto

© Daniel Mayer, Agentur Focus

Omslagbeeld

© Tim Robinson/Arcangel Images

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer

© 2015 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam

ISBN gebonden editie 978 94 005 0634 3

ISBN paperbackeditie 978 94 005 0633 6

ISBN e-bookeditie 978 90 449 7447 8

NUR 332

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veeelvoudingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Deel 1
Minachting van het hof

1

Mijn naam is Sebastian Rudd, en hoewel ik een bekende straatadvocaat ben, zul je mijn naam niet zien op billboards en bushokjes, en schreeuwt die je ook niet toe vanaf de pagina's van de Gouden Gids. Ik betaal niet voor reclametijd op tv, hoewel ik daar wel vaak op te zien ben. Mijn naam staat in geen enkel telefoonboek. Ik heb geen normaal kantoor. Ik draag een wapen, waar ik een vergunning voor heb, omdat mijn naam en gezicht vaak de aandacht trekken van het soort mensen dat ook een wapen heeft en er geen enkel probleem mee heeft dat te gebruiken. Ik woon alleen, ik slaap meestal alleen en ik ben niet geduldig en begripvol genoeg om vriendschappen te onderhouden. Het recht is mijn leven – altijd veeleisend en een enkele keer bevredigend. Ik zou het geen 'jaloerse minnares' willen noemen, zoals iemand die heel beroemd was en nu is vergeten ooit deed. Het is eerder een dominante echtgenote die het chequeboekje beheert – geen ontsnappen aan.

Tegenwoordig slaap ik in goedkope motelkamers, elke week in een andere. Niet om geld uit te sparen, maar gewoon om in leven te blijven. Op dit moment zijn er heel veel mensen die me zouden willen vermoorden, van wie een paar dat zelfs heel expliciet hebben gezegd. Tijdens je rechtenstudie vertelt niemand je dat je ooit misschien iemand verdedigt die zo'n gruwelijk misdrijf heeft gepleegd dat mensen die normaal heel vreedzaam zijn de neiging krijgen een wapen te pakken en de verdachte, zijn advocaat en zelfs de rechter te vermoorden.

Ach, ik ben wel vaker bedreigd. Dat hoort erbij als je een *rogue* advocaat bent, een specialisatie binnen het beroep waar ik tien jaar geleden min of meer per ongeluk in verzeild ben geraakt. Na mijn rechtenstudie was werk vinden moeilijk, zodat ik met tegenzin parttime aan de slag ging bij een pro-Deoadvocatenkantoor in de City. Later werkte ik bij een klein, niet-winstgevend kantoor dat alleen strafzaken deed en na een paar jaar failliet ging. Daarna was ik op mezelf aangewezen,

werkloos net als heel veel anderen, en scharrelde ik mijn kostje bij elkaar.

Ik ben door één zaak bekend geworden. Ik kan niet zeggen dat ik beroemd werd; een advocaat in een stad met een miljoen inwoners kan dat immers onmogelijk worden. Heel veel middelmatige lieden hier denken dat ze beroemd zijn; vanaf billboards kijken ze met een glimlach op je neer, ze smeken je of ze jouw faillissement mogen behandelen en ze scheppen op in tv-reclames, waarbij ze net doen alsof ze ontzettend begaan met je zijn. Zij moeten wel voor hun eigen publiciteit betalen, maar ik dus niet.

Elke week verblijf ik in een ander goedkoop motel. Ik zit nu midden in een rechtszaak in Milo, een troosteloos, godvergeten *redneck*-stadje, twee uur rijden van mijn motel in de City. Ik verdedig een achttienjarige schoolverlater met een hersenbeschadiging die is beschuldigd van moord op twee kleine meisjes. Het is een van de wreedste misdaden die ik ooit heb meegemaakt, en dat zijn er nogal wat. Mijn cliënten zijn bijna altijd schuldig en dus verspil ik geen tijd met me bezighouden met de vraag of ze wel of niet hun verdiende loon krijgen. Maar Gardy is niet schuldig. Niet dat het iets uitmaakt, want dat doet het niet. Het enige wat in Milo van belang is, is dat Gardy wordt veroordeeld en de doodstraf krijgt en zo snel mogelijk wordt geëxecuteerd, zodat de rust en vrede kunnen terugkeren in het stadje en het leven verder kan gaan. Waarmee? Ik heb verdomme geen idee, en het kan me niets schelen ook. Dit stadje gaat al vijftig jaar lang terug in de tijd en daar verandert één achterlijk vonnis echt niets aan. Ik heb gelezen en horen zeggen dat Milo behoefte heeft aan een 'afsluiting', wat dat ook moge betekenen. Je moet wel heel stom zijn om te denken dat dit stadje zal groeien, tot bloei zal komen en toleranter zal worden zodra Gardy de naald krijgt.

Mijn werk is gelaagd en ingewikkeld, en tegelijkertijd heel eenvoudig. De overheid betaalt me om een eerste klasverdediging op te zetten voor een verdachte die beschuldigd is van moord en eist van me dat ik vecht en graai en stampij maak in een rechtszaal waar niemand luistert. Eigenlijk was Gardy al veroordeeld op de dag van zijn arrestatie, zodat zijn proces slechts een formaliteit is. De stomme, wanhopige politieagenten hier hebben de aanklacht verzonnen en de bewijzen zelf gefabriceerd. De officier van justitie weet dit, maar heeft geen ruggengraat en wil volgend jaar worden herkozen. De rechter slaapt. De juryleden zijn in wezen aardige, eenvoudige mensen die met grote ogen het pro-

ces bijwonen en maar al te graag de leugens slikken die hun trotse autoriteiten in het getuigenbankje opdissen.

In Milo zijn ook veel goedkope motels, maar daar kan ik niet logeren, want dan zou ik worden gelyncht, levend worden gevild of op de brandstapel belanden, of als ik geluk heb, zou een sluipschutter me een kogel tussen de ogen schieten en was het in een fractie van een seconde voorbij. De staatspolitie beschermt me tijdens het proces, maar ik krijg sterk de indruk dat deze jongens niet echt hun best doen. Ze vinden me net als de meeste andere mensen een langharige, fanatieke schurk die ziek genoeg is om te vechten voor de rechten van kindermoorde-naars en dat soort lui.

Nu zit ik in een Hampton Inn, ongeveer vijftwintig minuten rijden van Milo. Het kost zestig dollar per nacht, die de staat me zal terugbetalen. In de kamer naast me zit Partner, een lompe, zwaarbewapende vent die altijd een zwart pak draagt en me overal naartoe brengt. Partner is mijn chauffeur, bodyguard, vertrouweling, juridisch assistent, caddie en enige vriend. Ik heb zijn trouw verdiend toen een jury hem niet schuldig bevond aan de moord op een undercover-narcotica-agent. We verlieten de rechtszaal arm in arm, en zijn sindsdien onafscheidelijk. Ten minste twee keer heeft een agent die geen dienst had geprobeerd hem te vermoorden, en één keer was ik het doelwit.

We staan nog steeds recht overeind. Of misschien zou ik moeten zeggen dat we nog steeds gebukt staan.

2

Om acht uur 's ochtends klopt Partner op mijn deur. Het is tijd om te vertrekken. We wensen elkaar goedemorgen en stappen in mijn auto, een grote zwarte Ford-bestelbus die helemaal aan mijn eisen is aangepast. Omdat het busje ook als kantoor fungeert, staan de achterste stoelen rondom een tafeltje dat tegen de wand geklapt kan worden. Er staat een bank waarop ik 's nachts vaak slaap. Alle ramen zijn getint en kogelbestendig. Verder zijn aanwezig een tv, een stereo-installatie, een internetverbinding, een koelkast, een voorraad drank, een paar geweren en schone kleding.

Ik zit voorin naast Partner en terwijl we de parkeerplaats verlaten, pakken we onze worstenbroodjes uit. Twee onherkenbare auto's van de staatspolitie rijden met ons mee, eentje voor en eentje achter ons. De laatste doodsb bedreiging kwam twee dagen geleden, per e-mail.

Partner zegt nooit iets tenzij hem iets wordt gevraagd. Ik heb die regel niet opgesteld, maar ik vind hem geweldig. Partner stoort zich totaal niet aan lange stiltes tijdens ons samenzijn; ik ook niet. We zeggen al jaren bijna niets tegen elkaar en communiceren met knikjes en knipogen en zwijgzaamheid.

Halverwege Milo sla ik een dossier open en begin aantekeningen te maken.

De dubbele moord was zo gruwelijk dat geen enkele advocaat uit het stadje de zaak wilde aannemen. Toen werd Gardy gearresteerd. Na één blik op hem wist je al dat hij schuldig is: hij heeft lang, pikzwart geverfd haar, een verbijsterend aantal piercings boven zijn hals en eronder, bijpassende stalen oorringen, kille lichte ogen en een grijns die zegt: oké, ik heb het gedaan. Nou en? In het eerste artikel over deze zaak beschreef de plaatselijke krant van Milo hem als 'een lid van een satanische sekte die bekendstaat om het mishandelen van kinderen.'

Hoezo eerlijke en onbevooroordeelde verslaggeving? Hij is nooit lid geweest van zo'n sekte en dat mishandelen van kinderen is niet wat het

lijkt. Maar vanaf dat moment was Gardy schuldig. Het verbaast me nog altijd dat we zover zijn gekomen, want ze wilden hem maanden geleden al ophangen.

Ik hoef natuurlijk niet te zeggen dat iedere advocaat in Milo zijn deur op slot deed en de telefoon uitzette. Er is geen officieel pro-Deo-advocatensysteem in dit stadje, daarvoor is het te klein. De zaken van armlastige mensen verdeelt de rechter. Er is een ongeschreven regel dat de jonge advocaten in de stad deze slechtbetaalde zaken doen, omdat 1) iemand het moet doen en 2) de oudere advocaten dat hebben gedaan toen zij nog jong waren. Niemand was echter bereid Gardy te verdedigen, wat ik ze eerlijk gezegd niet echt kwalijk kan nemen. Het is hun stadje en hun leven, en het kan heel schadelijk zijn voor je carrière als je zo'n gestoorde moordenaar verdedigt.

Als samenleving geloven we in een eerlijk proces voor iedereen die van een ernstig misdrijf wordt beschuldigd, maar enkele mensen hebben moeite met het feit dat er een competente advocaat nodig is om dat eerlijke proces te garanderen. Advocaten horen steeds weer de vraag: 'Maar hoe verdedig je zulk tuig?' Dan zeg ik: 'Iemand moet het doen', en loop weg.

Willen we echt eerlijke processen? Nee, dat willen we niet. We willen gerechtigheid, en snel. En wat gerechtigheid is, hangt van de zaak af.

Het is maar goed ook dat we niet in eerlijke processen geloven, want die bestaan dus niet. We gaan er niet van uit dat iemand ónschuldig is tenzij het tegendeel wordt bewezen, maar dat iemand schuldig is tenzij het tegendeel wordt bewezen. De bewijslast is een lachertje, omdat het vaak uit leugens bestaat. 'Zonder enige twijfel schuldig' betekent: als er ook maar een vermoeden bestaat dat hij het heeft gedaan, dan halen we hem van de straat.

Hoe dan ook, de advocaten vluchtten de heuvels in en dus had Gardy niemand. Het zegt iets, goed of slecht, over mijn reputatie dat ik al gauw werd gebeld. In juridische kringen in dit deel van de staat is het algemeen bekend dat je, als je niemand anders kunt vinden, Sebastian Rudd moet bellen, want hij verdedigt iedereen!

Na Gardy's arrestatie verzamelde zich een menigte voor het huis van bewaring die gerechtigheid eiste. Toen de politie hem lopend naar een busje bracht voor de rit naar de rechtbank, werd hij door de mensen uitgescholden en bekogeld met tomaten en stenen. Hiervan werd uitgebreid verslag gedaan door de plaatselijke krant, en het haalde zelfs

het avondnieuws van de City (in Milo is geen radio- of tv-zender, alleen een onbelangrijk kabelbedrijf). Ik eiste dat het proces elders werd gevoerd en smeekte de rechter om de zaak minstens honderdvijftig kilometer hiervandaan te laten voorkomen, zodat we hopelijk een paar juryleden konden vinden die de knul nog niet hadden zwartgemaakt of hem tijdens het avondeten hadden vervloekt. Maar dat werd geweigerd. Alle moties die ik vóór het proces heb ingediend, werden verworpen. Zoals ik al zei, de stad wil gerechtigheid, afsluiting.

Er staat geen menigte om mij en mijn bestelbus te begroeten als we het steegje achter het rechtbankgebouw in rijden. Er wachten alleen een paar vaste klanten. Ze staan niet ver weg, achter een politieafzetting, en houden stomme protestborden omhoog met intelligente leuzen als 'Ophangen die babymoordenaar!', 'De duivel wacht al!' en 'Rottige Rudd, rot op!' Er staan een stuk of twaalf van die zielige lui, alleen om me uit te jouwen en te laten merken dat ze de pest hebben aan Gardy, die over een minuut of vijf op dezelfde plek zal arriveren. Tijdens de eerste dagen van het proces trokken een paar van dit kleine groepje de aandacht van de camera's en haalden zij en hun protestborden de kranten. Hierdoor aangemoedigd staan ze er nu elke ochtend. Fat Susie houdt het 'Rottige Rudd'-bord omhoog en kijkt alsof ze me het liefst wil doodschieten. Bullet Bob beweert een familielid te zijn van een van de dode meisjes en schijnt te hebben gezegd dat een proces tijdverspilling is. Daar had hij gelijk in, vrees ik.

Zodra de bus stilstaat, loopt Partner er snel omheen naar mijn portier, waar hij wordt opgewacht door drie jonge hulpsheriffs, ongeveer even groot als hijzelf. Ik stap uit en word goed afgeschermd. Terwijl Bullet Bob roept dat ik een hoer ben, word ik via de achterdeur het rechtbankgebouw in geduwd. Hè hè, alweer veilig binnen. Ik ken geen enkele recente rechtszaak waarbij een advocaat die tijdens een proces een rechtbank binnenloopt wordt doodgeschoten, maar toch heb ik me al neergelegd bij de mogelijkheid dat ik weleens de eerste kan zijn.

Ze nemen me mee een smalle achtertrap op, voor ieder ander verboden terrein, en brengen me naar een klein vertrek zonder ramen, waar de gevangenen vroeger moesten wachten tot de rechter hen bij zich riep. Een paar minuten later komt Gardy binnen, ook ongedeed. Partner verlaat het vertrek en doet de deur achter zich dicht.

'Hoe gaat ie?' vraag ik als we alleen zijn.

Gardy glimlacht en wrijft over zijn polsen, de komende uren zonder boeien. ‘Oké, denk ik. Niet veel geslapen.’

Hij heeft ook niet gedoucht; dat durft hij niet. Hij probeert het af en toe, maar dan draaien ze de warmwatertoevoer dicht. Dus stinkt Gardy naar oud zweet en smerige lakens. Ik ben blij dat hij zo ver bij de jury vandaan zit. De zwarte verf verdwijnt langzaam uit zijn haar dat elke dag lichter wordt; ook zijn huid wordt bleker. Hij verandert van kleur voor het oog van de jury, alweer een duidelijk teken van zijn beestachtige vermogens en satanische neigingen.

‘Wat gaat er vandaag gebeuren?’ vraagt hij, met een bijna kinderlijke nieuwsgierigheid. Hij heeft een IQ van 70, net voldoende om te worden berecht en ter dood gebracht.

‘Meer van hetzelfde, Gardy, vrees ik. Gewoon meer van hetzelfde.’

‘Kun je ervoor zorgen dat ze stoppen met liegen?’

‘Nee, dat kan ik niet.’

De staat heeft geen harde bewijzen die Gardy met de moorden verbinden. *Nada*. Maar in plaats dat de staat zijn gebrek aan bewijs evalueert en zijn zaak heroverweegt, doet hij wat hij vaak doet: doorploeten met leugens en verzonnen getuigenverklaringen.

Gardy is nu al twee weken gedwongen om in de rechtszaal deze leugens aan te horen. Dan sluit hij zijn ogen en schudt hij langzaam zijn hoofd. Hij kan urenlang zijn hoofd schudden; de juryleden zullen wel denken dat hij stapelgek is. Ik heb hem gezegd dat hij daarmee moet ophouden, dat hij rechtop moet gaan zitten, een pen moet pakken en aantekeningen moet maken alsof hij echt hersens heeft en wil terugvechten, om te winnen. Maar dat kan hij gewoon niet en in de rechtszaal kan ik niet met mijn cliënt in discussie gaan. Ik heb hem ook gezegd dat hij zijn armen en hals moet bedekken om de tatoeages te verbergen, maar hij is er trots op. Ik heb hem gezegd dat hij zijn piercings eruit moet halen, maar hij wil per se laten zien wie hij is. De slimme mensen die de leiding hebben over het huis van bewaring in Milo, verbieden alle soorten piercings, tenzij je natuurlijk Gardy heet en terug moet naar de rechtszaal. In dat geval mag je ze zelfs op je gezicht laten aanbrenge. Zorg maar dat je er zo ziek en griezelig en satanisch mogelijk uitziet, Gardy, dan hebben de mensen er geen enkele moeite mee te geloven dat je schuldig bent.

Aan een spijker hangt een kleeerhanger met hetzelfde witte overhemd en dezelfde kakikleurige broek die hij elke dag draagt; ik heb deze

goedkope kleren betaald. Langzaam ritst hij de oranje overall open en stapt eruit. Hij draagt geen ondergoed, iets wat ik op de eerste procesdag al zag en sindsdien probeer te negeren. Hij kleedt zich langzaam aan en zegt: ‘Zoveel leugens.’

En hij heeft gelijk. De staat heeft tot nu toe negentien getuigen opgeroepen en niet een van hen kon de verleiding weerstaan zijn verhaal een beetje op te kloppen, of domweg te liegen. De patholoog van het criminologisch lab van de staat vertelde de jury dat de twee slachtoffertjes zijn verdronken, maar hij voegde er ook aan toe dat dit mede te danken was aan een ‘met brute kracht toegebracht trauma’ aan hun hoofd. Voor de officier van justitie klinkt het verhaal een stuk beter als de jury gelooft dat de meisjes voordat ze in het meer zijn gesmeten, zijn verkracht en bewusteloos zijn geslagen. Er is geen enkel bewijs dat ze op welke manier dan ook seksueel zijn misbruikt, maar dat heeft de openbaar aanklager er niet van weerhouden het wel onderdeel van zijn zaak te maken. Ik heb drie uur lang met de patholoog geruzied, maar het is lastig discussiëren met een expert, zelfs als hij incompetent is.

Omdat de staat geen bewijzen heeft, is hij wel gedwongen er een paar te verzinnen. De idiotenste getuigenverklaring werd afgelegd door een verklikker uit het huis van bewaring met de treffende bijnaam Smut - vuiligheid. Smut is een geroutineerde rechtszaalleugenaar die heel vaak getuigt en bereid is alles te zeggen wat de officieren van justitie willen dat hij zegt. Op het moment van Gardy's proces zat Smut weer in het huis van bewaring voor drugshandel en kon hij tien jaar krijgen. De politie had een getuigenverklaring nodig en toen stond Smut hun, niet verrassend, ter beschikking. Ze vertelden hem een paar details van de moorden en plaatsten Gardy vervolgens over naar het huis van bewaring van de *county* waar Smut zat. Gardy wist niet waarom hij werd overgeplaatst en ook niet dat hij in de val liep. (Het gebeurde voordat ik erbij werd betrokken.) Ze stopten hem in een kleine cel met Smut, die graag praatte en hem op alle mogelijke manieren wilde helpen.

Smut beweerde dat hij de politie haatte en een paar goede advocaten kende, en dat hij over de moord op de twee meisjes had gelezen en ook een idee had wie het echt had gedaan. Omdat Gardy helemaal niets van de moorden af wist, kon hij niets aan het gesprek toevoegen. Ondanks dat beweerde Smut nog geen vierentwintig uur later dat hij een volledige bekentenis van Gardy had gekregen. De politie haalde hem uit de cel en Gardy zag hem pas tijdens het proces weer terug.

Getuige Smut had zichzelf helemaal opgedoft, droeg een overhemd met stropdas, had kort haar en verborg zijn tatoeages voor de jury. Verbazingwekkend gedetailleerd herhaalde hij Gardy's verklaring: dat hij de twee meisjes in het bos was gevolgd, ze van hun fiets had geduwd, gekneveld en geboeid, daarna mishandeld, verkracht en bewusteloos geslagen had voordat hij ze in het meer had gesmeten. In Smuts versie was Gardy high van de drugs en had hij naar heavy metal geluisterd.

Het was een fantastisch optreden. Ik wist, net als Gardy, Smut, de politie én de officieren van justitie, dat het één grote leugen was en ik denk dat ook de rechter zijn twijfels had. Toch slikten de juryleden het allemaal, ze walgden ervan en keken met een blik vol haat naar mijn cliënt die het hoofdschuddend en met gesloten ogen aanhoorde. Nee, nee. Smuts getuigenverklaring was zo hartverscheurend gruwelijk en zo gedetailleerd dat het af en toe bijna niet te geloven was dat hij het allemaal verzon. Niemand kan immers zo liegen!

Ik legde Smut acht uur lang het vuur na aan de schenen, een hele uitputtende dag lang. De rechter was chagrijnig en de juryleden hadden rode ogen van vermoeidheid, maar ik had er wel een week mee kunnen doorgaan. Ik vroeg aan Smut tijdens hoeveel strafprocessen hij al had getuigd. Hij zei misschien twee keer. Ik haalde de dossiers tevoorschijn, friste zijn geheugen op en nam de negen andere rechtszaken met hem door, waarbij hij voor onze eerlijke en rechtvaardige officieren van justitie hetzelfde wonder had verricht. Nadat ik zijn vertroebelde geheugen een beetje had opgefrist, vroeg ik hem hoe vaak hij strafvermindering had gekregen nadat hij in de rechtszaal had gelogen. Hij zei nooit, dus nam ik alle negen zaken weer een keer door. Ik liet alle documenten zien en maakte het volkomen duidelijk voor iedereen, vooral voor de juryleden, dat Smut een liegende, seriële verklikker was die een valse getuigenverklaring aflegde om er zelf iets mee te winnen.

Ik geef toe dat ik nog weleens kwaad word in de rechtszaal, vaak met alle gevolgen van dien. Ik botvierde mijn woede op Smut en pakte hem zo meedogenloos hard aan dat een paar juryleden medelijden met hem kregen. Ten slotte zei de rechter dat ik verder moest gaan, maar dat deed ik niet. Ik haat leugenaars, vooral leugenaars die zweren de waarheid te vertellen en vervolgens een valse getuigenverklaring afleggen om mijn cliënt veroordeeld te krijgen. Ik schreeuwde tegen Smut, de rechter schreeuwde tegen mij en soms leek het wel alsof iedereen schreeuwde. Dat was niet bepaald bevorderlijk voor Gardy's zaak.

Je zou denken dat de officier van justitie zulke leugenaars wel zou inruilen voor meer geloofwaardige getuigen, maar daar moet je natuurlijk wel enige intelligentie voor bezitten. Zijn volgende getuige was een andere gevangene, weer een drugsverslaafde. Deze man beweerde dat hij in de gang vlak bij Gardy's cel had gestaan en zijn bekentenis aan Smut had gehoord. Leugens boven op leugens.

‘Zorg alsjeblieft dat ze stoppen,’ zegt Gardy.

‘Dat probeer ik. Ik doe mijn uiterste best. We moeten gaan.’

3

Een hulpsheriff brengt ons naar de rechtszaal, die alweer bomvol zit en waar een gespannen, afwachtende stemming heerst. Dit is de tiende dag van de getuigenverklaringen en inmiddels heb ik het idee dat er in dit godvergeten stadje verder helemaal niets te doen is. Wij zijn het amusement! De rechtszaal zit zo vol, dat de mensen zelfs tegen de muren staan. Goddank is het buiten koel, anders zouden we allemaal bezweet raken.

Iedereen die wordt beschuldigd van moord moet tijdens zijn proces worden verdedigd door twee advocaten. Mijn *co-counsel* oftewel *second chair* is Trots, een dikke, aantrekkelijke, maar domme knaap die zijn bul zou moeten verbranden en de dag waarop hij ooit droomde dat hij zijn gezicht in een rechtszaal kon laten zien zou moeten vervloeken. Hij komt uit een stadje dertig kilometer hiervandaan. Ver genoeg, dacht hij, om hem te beschermen tegen de onaangename consequenties van zijn betrokkenheid bij Gardy's nachtmerrie. Trots bood spontaan aan de voorbereidende werkzaamheden te verrichten en had zich vast voorgenomen het schip te verlaten voordat het echte proces zou beginnen. Dat was niet helemaal gelukt. Hij verklootte zijn taken op een manier waarop alleen een groentje dat kan en probeerde zich vervolgens terug te trekken. Dat gaat dus niet gebeuren, zei de rechter. Daarna dacht Trots dat het misschien een goed idee was om als tweede advocaat op te treden - een beetje ervaring opdoen, de druk van een echt proces voelen en zo -, maar na een paar doodsbedreigingen dacht hij er niet langer zo over. Bedreigingen zijn voor mij iets van alledag, net als mijn ochtendkoffie en liegende politieagenten.

Ik heb drie moties ingediend om van Trots als *co-counsel* af te komen; allemaal verworpen natuurlijk. Dus zitten Gardy en ik vast aan een idioot aan onze tafel die eerder een belemmering is dan een hulp. Trots zit zo ver mogelijk bij ons vandaan, hoewel ik hem dat gezien Gardy's hygiënische toestand niet echt kwalijk kan nemen.

Twee maanden geleden vertelde Gardy me dat Trots, toen deze hem voor het eerst in het huis van bewaring van de county ondervroeg, geschokt reageerde toen Gardy hem vertelde dat hij onschuldig was. Ze maakten er zelfs ruzie over. Hoezo een fanatieke verdediger?

Trots zit dus aan het einde van de tafel met gebogen hoofd zinloze aantekeningen te maken, zonder iets te zien of te horen, maar hij voelt de blik van alle mensen die achter ons zitten, ons haten en ons tegelijk met onze cliënt willen opknopen. Trots denkt dat ook dit voorbij zal gaan en dat hij na dit proces gewoon kan doorgaan met zijn leven en met zijn carrière. Dat denkt hij dus verkeerd. Zodra het kan dien ik een klacht in bij de orde van advocaten en beschuldig ik Trots van ‘incompetente juridische assistentie’ voorafgaand aan en tijdens het proces. Dat heb ik al eens eerder gedaan en ik weet hoe ik dat moet aanpakken. Ik ben gewend om in de clinch te liggen met de orde en ik ken de spelregels. Zodra ik klaar ben met Trots zal hij zich smekend overgeven en een baantje gaan zoeken bij een tweedehandsautodealer. Gardy zit tussen ons in aan de tafel, maar Trots kijkt niet naar zijn cliënt en zegt ook niets tegen hem.

Huver, de officier van justitie, komt naar me toe en overhandigt me een vel papier. Niemand zegt goedemorgen of hallo. Een onschuldige opmerking zit er door onze verstandhouding niet meer in, een beleefd gebrom van een van ons zou al een verrassing zijn. Ik heb net zo de pest aan deze man als hij aan mij, maar ik heb het voordeel dat ik het hele spel haat. Ik heb bijna maandelijks te maken met arrogante officieren van justitie die liegen, bedriegen, tegenwerken, verdoezelen, de ethiek negeren en alles uit de kast halen om een verdachte maar veroordeeld te krijgen, zelfs als ze de waarheid kennen en de waarheid hun vertelt dat ze fout zitten. Ik ken die lui dus – dat type, de onderklasse van de advocatuur – die boven de wet staan omdat ze de wet zijn. Huver heeft echter zelden te maken met een rogue advocaat zoals ik omdat hij, jammer voor hem, niet veel sensationele zaken krijgt en slechts zelden eentje waarbij de verdachte wordt bijgestaan door een pitbull van een advocaat. Als hij vaker met fanatieke advocaten te maken zou hebben, zou hij eerder geneigd zijn ons te haten. Voor mij is dat een manier van leven.

Ik neem het papier van hem aan en vraag: ‘En, welke leugenaar laat je vandaag opdraven?’

Hij zegt niets en loopt de paar meter terug naar zijn tafel, waar zijn

juridisch assistenten in hun zwarte pak belangrijk zitten te doen en een overdreven show opvoeren voor hun thuispubliek. Zij worden hier tentoongesteld, dit is het belangrijkste optreden van hun ellendige, godvergeten carrière. Ik krijg vaak de indruk dat iedereen in het kantoor van het Openbaar Ministerie die kan lopen, kan praten, een goedkoop pak kan dragen en een nieuwe attachékoffer kan dragen aan deze tafel zit om ervoor te zorgen dat ‘recht wordt gedaan’.

De gerechtsbode roept iets, ik sta op, rechter Kaufman komt binnen en dan gaan we zitten. Gardy weigert op te staan uit respect voor de belangrijke man. In eerste instantie werd zijne edelachtbare daar woedend om. Op de eerste procesdag - wat nu al maanden geleden lijkt - snauwde hij tegen mij: ‘Meneer Rudd, wilt u uw cliënt alstublieft verzoeken op te staan?’

Dat deed ik, en Gardy weigerde. Hierdoor werd de rechter in verlegenheid gebracht; later bespraken we dit in zijn kamer. Hij dreigde mijn cliënt tijdens het hele proces te laten opsluiten wegens minachting van het hof. Ik probeerde hem hierin aan te moedigen maar zei per ongeluk dat zo’n overdreven reactie tijdens de behandeling in beroep herhaaldelijk zou worden aangehaald. Gardy vroeg me, heel verstandig: ‘Wat kunnen ze met me doen wat ze nog niet hebben gedaan?’

Dus begint rechter Kaufman de ceremonie elke dag met een langdurige, vuile blik richting mijn cliënt, die meestal onderuitgezakt op zijn stoel zit, in zijn neus peutert of met gesloten ogen zijn hoofd schudt. Ik weet niet aan wie Kaufman het meest de pest heeft, aan de advocaat of de cliënt. Net als ieder ander in Milo is hij er al heel lang van overtuigd dat Gardy schuldig is. En, net als ieder ander in de rechtszaal, heeft hij al vanaf de eerste dag de pest aan me.

Maakt niet uit. In mijn beroep heb je zelden bondgenoten en maak je snel vijanden.

Omdat hij, net als Huver, volgend jaar herkozen wil worden laat Kaufman zijn nepglimlach zien en heet hij iedereen voor een nieuwe interessante dag op zoek naar de waarheid welkom in zijn rechtszaal. Tijdens de lunchpauze heb ik een keer uitgerekend dat er ongeveer 310 mensen achter me zitten. Op Gardy’s moeder en zus na bidt iedereen fanatiek voor een veroordeling gevolgd door een snelle executie. Daar moet rechter Kaufman voor zorgen, de rechter die tot nu toe elke leugenachtige getuigenverklaring die de staat heeft geregeld heeft toegestaan. Soms lijkt het wel alsof hij denkt dat hij misschien één of twee

stemmen minder zal krijgen als hij een van mijn bezwaren toestaat.

Zodra iedereen op zijn plek zit, komt de jury binnen. Veertien mensen zitten op elkaar gepropt in de jurybank - de gekozen twaalf juryleden plus twee reserves voor het geval iemand ziek wordt of iets verkeerd doet. Ze worden niet afgezonderd (hoewel ik dat wel heb verzocht), zodat ze 's avonds gewoon naar huis kunnen en Gardy en mij tijdens het avondeten kunnen zwartmaken. Aan het einde van elke middag worden ze door zijne edelachtbare gewaarschuwd dat ze niets over de zaak met wie dan ook mogen bespreken, maar als ze weggrijden kun je ze al bijna horen kletsen. Zij hebben zich al een mening gevormd. Als ze nu moesten stemmen, voordat we zelfs maar een getuige à decharge kunnen laten opdraven, zouden ze Gardy schuldig bevinden en zijn executie eisen. Daarna zouden ze als helden teruggaan naar huis en de rest van hun leven over dit proces blijven praten. Als Gardy de naald krijgt, zullen ze heel trots zijn op de cruciale rol die ze hebben gespeeld om het recht te laten zegevieren. Ze zullen belangrijke figuren worden in Milo, worden gefeliciteerd, aangesproken op straat, herkend in de kerk.

Nog steeds energiek verwelkomt Kaufman hen weer, bedankt ze voor het uitoefenen van hun burgerplicht en vraagt ernstig of iemand hen heeft benaderd in een poging ze te beïnvloeden. Dan kijken er meteen een paar mijn kant op, alsof ik de tijd, de energie en de stompzinnigheid zou hebben om 's nachts door de straten van Milo te sluipen om deze juryleden te stalken, zodat ik ze 1) kan omkopen, 2) kan intimideren, of 3) kan smeken hun mening te herzien. Iedereen vindt mij nu een slechterik in de zaal, ondanks de vloedgolf aan zonden die door de tegenpartij is begaan.

Eerlijk gezegd zou ik, als ik het geld, de tijd en de mensen had, ieder jurylid inderdaad omkopen en/of intimideren. Als de staat, met zijn beperkte middelen, een frauduleus proces voert en zo vaak mogelijk liegt, dan is bedrog legitiem. Er is geen sprake van een rechtvaardigheidsprincipe, er is sprake van redelijkheid. Dus is het enige eerbare alternatief voor een advocaat die voor zijn onschuldige cliënt vecht, bedrog uit zelfverdediging.

Maar wanneer een advocaat wordt betrappt op bedrog wordt hij of zij bestraft met sancties door het hof, officieel berispt door de orde van advocaten en misschien zelfs aangeklaagd. Als een officier van justitie wordt betrappt op bedrog, wordt hij herkozen of tot rechter gepromo-

veerd. Ons systeem roept een slechte officier van justitie nooit ter verantwoording.

De juryleden verzekeren zijne edelachtbare dat alles oké is.

‘Meneer Huver,’ zegt de rechter heel ernstig, ‘roep alstublieft uw volgende getuige op.’

De volgende getuige voor de staat is een fundamentalistische dominee die zijn Chrysler-dealerschap heeft ingeruild voor de World Harvest Temple, en die hele volksstammen aantrekt met zijn dagelijkse bidmarathons. Ik heb hem een keer bezig gezien op de lokale zender, en die ene keer was genoeg. Hij is hier beroemd geworden nadat hij had verteld dat hij Gardy tijdens een avonddienst voor de jeugd had aangesproken. Hij beweerde dat Gardy een T-shirt droeg van een heavy-metal-rockband met een vage satanische boodschap, en de duivel kon dankzij dit T-shirt de dienst saboteren. Er hing een spirituele oorlog in de lucht en daar was God absoluut niet blij mee. Dankzij goddelijke leiding kon de dominee ten slotte de bron van alle kwaad in de menigte lokaliseren, hij liet de muziek stoppen, stormde naar achteren waar Gardy zat en schopte hem het gebouw uit.

Gardy zegt dat hij nooit zelfs maar in de buurt van die kerk is geweest. Hij zegt ook dat hij in zijn achttien jaar durende leven nog nooit welke kerk dan ook vanbinnen heeft gezien. Zijn moeder bevestigt dit. Zoals ze hier zeggen, is Gardy’s familie ernstig ‘onkerkelijk’.

Het is onbegrijpelijk dat een dergelijke getuigenverklaring tijdens een moordproces wordt toegelaten. Het is belachelijk en het grenst aan stupiditeit. Ervan uitgaande dat er een veroordeling volgt, zal al deze onzin over een jaar of twee worden geanalyseerd door een objectief hof van beroep driehonderd kilometer hiervandaan. Die rechters, slechts een heel klein beetje intelligenter dan Kaufman, maar alles is een verbetering, zullen niets ophebben met deze redneck-dominee met zijn opgeklopte verhaal over een ruzie die zogenaamd dertien maanden voor de moorden heeft plaatsgevonden.

Ik maak bezwaar. Dat wordt verworpen. Ik maak bezwaar, kwaad. Dat wordt verworpen, kwaad.

Maar Huver wil per se dat de duivel bij deze zaak betrokken blijft. Rechter Kaufman heeft de hekken een paar dagen geleden opengezet en alles is welkom, maar zodra ik mijn getuigen oproep zal hij ze dichtsmijten. We mogen van geluk spreken als we honderd woorden in het verslag opgenomen krijgen.

De dominee heeft in een andere staat nog een schuld openstaan bij de belastingdienst. Hij weet niet dat wij dit hebben ontdekt en dus zullen we ons tijdens het kruisverhoor geweldig amuseren. Niet dat het iets uitmaakt, want dat is niet zo. Deze jury weet het al: Gardy is een monster dat het verdient om in de hel te branden en het is hun werk daar haast mee te maken.

Gardy leunt lang genoeg opzij om tegen me te fluisteren: 'Meneer Rudd, ik zweer dat ik nog nooit in een kerk ben geweest.'

Ik knik en glimlach, want meer kan ik niet doen. Een advocaat kan zijn cliënten niet altijd geloven, maar als Gardy zegt dat hij nog nooit een kerk van binnen heeft gezien, geloof ik hem.

De dominee is opvliegend en ik stook het vuurtje vlug op. Ik gebruik zijn belastingenschuld om hem vreselijk op te naaien en als hij eenmaal kwaad is, blijft hij kwaad. Ik ga met hem in discussie over de onfeilbaarheid van de Bijbel, de Drie-eenheid, het einde van de wereld, het met andere tongen spreken zoals in de Bijbel staat, het spelen met slangen, het drinken van gif en de alomtegenwoordigheid van satanische sektes in de omgeving van Milo. Huver schreeuwt bezwaren en Kaufman wijst ze toe. Op een bepaald moment sluit de dominee, vroom en met een rode kop, zijn ogen en heft zijn handen zo hoog mogelijk. Instinctief verstijf ik, ik duik in elkaar en kijk naar het plafond alsof er een bliksemschicht zal verschijnen. Later scheldt hij me uit voor atheïst en zegt dat ik in de hel zal belanden.

'U kunt mensen dus naar de hel sturen?' snauw ik meteen.

'God vertelt me dat u naar de hel gaat.'

'Dan moet u Hem op de luidspreker zetten, zodat we het allemaal kunnen horen.'

Twee juryleden beginnen te lachen.

Nu heeft Kaufman er genoeg van. Hij slaat met zijn hamer en kondigt de lunchpauze aan.

We hebben de hele ochtend verspild met deze schijnheilige kleine klootzak en zijn valse getuigenverklaring, maar hij is niet de eerste *local* die zichzelf in dit proces heeft gewriemeld. Dit stadje zit vol lieden die graag een held willen worden.